

Cédulák XLVI.

– „A magyar mélyen aludt. Eközben nyelvét felejté, nemzeti színét veszté. Sok azt hitte, nem eszmél már fel többé, s el van olvasztva. De a magyar felébredt; mily halovány színben, mily torzalakban, ki-ki előtt ismeretes” – írta Széchenyi István.

Majd pedig már Petőfi:

„Megjött az idő,
Mit láta prófétaik lelkem előre,
S még több, ami jó,
Mit még ad az isten, a nemzetek őre...”

– és Faludy György 1956, *te csillag* c. verse:
„ezerhétszázhárom, nyolcszáznegyvennyolc,
és ötvenhat: egyszer minden száz évben
talpra állunk kínzóink ellen. Bármi
következik, boldogság, hogy megértem; –”

...Amikor ezt írom, odakinn szél, havas eső, sötétedik, velünk a tél, a remény is sarokba húzódik... 1848-at csak ünnepekből tudjuk... Eleink szabadságot akartak, ne parancsoljon senki idegen a magyarnak... Mi teszünk rendet magunknak, de akkor ne legyen gazdag meg szegény – egyenlő mind! Igen, de megéltük már ezt is, azután mi lett belőle? Látszat! Átok ülne rajtunk, vagy csak folyvást eltévedünk? Kihívjuk magunk ellen a sorsot, miközben fogyunk, elveszünk, nincs, ki segít meglelni csillagunk – ha volna, akkor sem bízhatnánk annyi kétség és tévelygés után... Vagy mindez a fölszín, míg hallgat a mély... Kétely és balítélet – miközben felénk zúg az áradat... Mit remélhetünk még, és kitől? Mégis történne csoda, és éppen velünk? A csoda, még ha megesik is, utána a napok szürke ködébe hull, csak a piros betűs ünnep emlékeztet, meg a szónokok, különben sötét fölöttünk az ég... De '48 csillaga ismét lelkünkre ragyog!

– megérteni a világot – micsoda kínban fogant szándék! De nem is lehet komoly, hiszen

tudod, már a szomszédod sem feltáruló. Ismeretlen, pedig egymás mellett laktok évtizedektől fogva. Hajnalonta arra ébredsz, hogy söpri a járdát, aztán az úttestre is sort kerít, pedig tisztos szakmája volt, onnan ment nyugdíjba, most mégis takarít... Multimilliomos ismerősöd meg a lánya szintúgy érthetetlen, bérbe adták a lakásaikat, ők meg utaznak a világ körül, most tán éppen a Niagarát nézik... Hazajönnek, egy kevés pihenő, és irány Nepál, múltkor legalábbis ezt mondták... Vannak persze nyomorultak is, de sokan messze nem garaszkodnak, van mit költeniük... És ha ezeket értenéd is – de arra mit mondasz, hogy aki fönt ül a bársonyszékben, *dől hozzá a lé*, mégis lop?! Aranybudít csináltat, de az sem elég, ha teheti, kaszál – a közösből magának! Semmi nem elég! Miért van ez? Isten ilyenek teremtette már Ádámot is? Ott volt az egész paradicsomi erdő, mező, Ádámnak és Évának mégis a tiltott fa gyümölcse kellett! És ez a gondolkodás nem az iskolában ragadt rájuk, nem is a környezettől – ilyenek teremtettek! Talán túlságosan kíváncsiak vagyunk, mindig az izgat, ami a kerítés mögött van... Netán csak a másé! És ez még csak az ember világa – mi van a többivel? Az sem érthetőbb!

– mint hajdanán az egykori Szabad Európa Rádiót hallgattam egy karácsonyra kapott varázslámpás *világvevő* rádióból, ma úgy nézhetem az internetet... Megunhatatlan, de folyvást csömöröd is lesz tőle... Az a rádió is ilyen volt, érdeklődve hallgattam, de hamar beteltem vele... Ilyen lehet a világ? Nincs normális útja, ha megy is valamerre, feléd csak rémisztő arcát mutatja, hadd ijedezzel... Nem kell hinni a töméntelen rossznak? Eddig sem tört ránk a harmadik világháború, most sem fog! Amikor fiatalok voltunk, nem akartuk a szüleink útját járni – a mi gyerekeink sem fogják! Emlékszem, apám frissen varrt fekete zakóban, fekete kalapban küldött el

színházba, és azt lesték anyámmal, hogy nézek ki... Természetesen levettem a kalapot, kigomboltam a kabátot – mintha szabadulni akarnék a viselettől... Bezzeg egy utcabéli fiú, példálózott később apám, azon jól állt az öltöny... Saját utunkon járunk, ha rátalálunk..., de ez sincs borítékolva – miként a világ útját is homály fedi... Olvasom, mint te is teheted – valami európai uniós főemberek a havi több 10 ezer eurós fizetésük, szolgálati autójuk, lakásuk és ki tudja milyen juttatásuk mellé – még lopnak is... De lehet, ez már inkább rablás... Valaki meg tudja magyarázni, miért teszik?

– már-már szégyellem, de már akkor is éltem, szóval elsős elemistaként a piaristákhoz jártam (zárójelben mondom, másodikra bezárták), ahol is Sántha Lászlóné tanár néni vezetésével vékony gyerekhangon harsogtuk a *Mennyből az angyalt*... Megmaradt bennem máig, értettem is, az angyal hívta a pásztorokat – hiszen megszületett a Kisjézus... Azt követően évtizedekig nem volt szabad énekelni, talán a '70-es évek végéig... Miért jutott nekünk ilyen eszement közélet, ma már gyermeki kérdés... Így jött, ezt kaptuk – különben is túléltek, csitt! Ma énekelhetsz bármit, a *Mennyből az angyalt* is, de tartok tőle, nem ismerik a gyerekek, nem is fontos... Ha netán valakiben fölöttlene, mégis mi ez az egész, ami körülvesz bennünket, csillagok, nap, hold, netán kik lennének mi magunk, emberek – az egyik legértetőbbnek tűnő *világmagyarázat* persze mégis az a hajdani, évezredekkel előbb kapott szépséges történet Istenről és teremtményéről – világról s benne az emberről... Gondolkodunk-e még ilyenekről, vagy már minden, de minden egyre megy, Faludy szavával – „*megáldva és leköpve mindenütt*”? A hajdani üzenet azonban máig él: „*Mennyből az angyal lejött hozzátok / pásztorok, pásztorok, / hogy Betlehembe, sietve menve lássátok, lássátok.*”

– anya, itt ki lakik? – hallom egy kisfiú kérdését a koromsötét éjszakában, mennek valahová... Adja az ég, hogy tévedjek, de nem valami tanévzáró buliról igyekezhetnek haza, már csak azért sem, mert tanév közepét írunk... Ó, Jolánka, Anna, sóhajtja a részeg ember úgy három körül a mozdulatlan feketeségben, ahogy lerogy a

presszó lépcsőjére... Már amint idefelé jött, halatszott a csuklása, de valamiért megesett rajta a szívem, hiszen ugyan kitől számíthat egy kicsi segítségre is...? Éjjel, nyomasztó részegen, egyedül az ég alatt... Nézem Faludy arcát, különös tekintetét az 1980-ban Püski Sándor által kiadott verseskötete címlapján... Idehaza természetesen csak a rendszerváltás idején kerülhetett boltba, én is akkor vettem, kerek 600 forintért, de verseskönyvnek ritkán örültem ennyire, mint balladáinak... Most is itt van előttem, pedig olvasni mind nehezebben látok... De ma úgy nézem arcát, mint akit Isten segített útján, adományát is megkapta – képes volt szavakkal kifejezni, amit *odafelé* meglát... Mások csukott szemmel merednek az égre, Faludy még ránk is gondolt: „– *A Titkot úztük mindahányan, / s az évek szálltak, mint a percek, / véred kiontott harmatával / irgalmazz nekünk, Jézus Herceg!*”

– van abban valami rémisztő, hogy a nyugat-európai országok, az emberi kultúra hajdan büszke hordozói manapság önfeledten készülnek a háborúra – a gondolkodók pedig csak aggodhatnak, mert nem ők ülnek a kormánysszékekben... Félelmetes helyzet, mert Nyugaton talán elfeledték, hogy a háború vérrel, halállal jár – amelyből nincs feltámadás! Háborúzni nem valami felszabadult vidámság, netán önmegvalósítás, hanem nyomorúság – amit éppen Ukrajna mai állapota igazol! Semmi esély, hogy ha a fejlett (egykor fejlett) Nyugatot megtámadnák – neki könnyebb lenne, mint bármelyik 20. századi legyőzöttnek! Kívülről nézve – jelentéktelen kelet-európaiként –, benső információk nélkül töprengve – *békére kellene biztatni és nem háborúra!* Mégis ezt teszik, mintha csak valami titkot tudnának, ami lesöpörne minden ellenérvet, ha egyszer napvilágra kerül... De nincs ilyen! A jövőre hivatkozni, hogy mit tesznek öt vagy hét év múlva az oroszok... Ki lát előre közülünk? S miközben áradnak a gyönyörű szózatok karácsony ünnepéről – titkon gyorsuló ütemben készülnek a háborúra Platón, Leonardo és Kant eszméinek tanítványai... Mit érnek hát a tanultak, ha csak díszletnek maradnak...?

– te vajon beengednéd őket? Ott áll az ajtóban egy szülő asszony meg tán a párja, egyikük

sincs valami jó formában, és azt kérik, nyiss ajtót nekik, bejönnének... Kétezer éve Betlehemben, ahová menekülteként érkeztek, Heródes, a zsidók királya elől, aki trónkövetelőt látott minden akkor születő kislányban, ezért nem először a történelemben – kivégeztette őket... Így Jézus szülei – és anyja méhében a kisdéd – menekülni kényszerültek, de nem fogadták be őket – csak az istállóban szülhetett Mária... Gyermekeit a jászolba tette, és ott gondozta... Ma talán szülőotthonba küldenék őket, de ma sem a *tisztaszobába*... Jézus onnan, a jászolból lett a világ ura, Isten egyszülött fia, Mennyei Atyánk földi helytartója, de mégis jászolba tette Őt édesanyja, Mária, istállóban szülte, hol barmok lehelete gőzölgött a hidegben... Utóbb persze csoda csodát követve mezei pásztorok jöttek hozzá örvendezve, napkeleti bölcsek, a háromkirályok hoztak aranyat, mirhát, tömjént. Csodájára jártak a Szentlélektől fogant gyermeknek mindazok, akik megkapták érkezése hírért az angyaltól, s akiket odavezetett hozzá a csillag... Miután megismertük történetét, vélhetően ajtót nyitnánk nekik, de előtte aligha... Többségünk ilyen volt mindig is... Ő mégis hozzánk küldte, értünk áldozta fel szentséges fiát, Jézus királyt...

– karácsony éjszakája, fenn a hold világol, itt alant meg az utcai lámpák... Jól illene hozzájuk valami szép mese a Kisdéd születéséről, akitől *remény szállna ránk*, mint hajdanán, újra bízva a csodában, de legalább az égi segélyben – lesz még egyszer ünnep a világban, s minden gonosz elcsitul... Amint tanév végén mentem haza a ligeti úton, zsebben az bizonyítvány, kezemben egy régi váza, afféle kölcsönbe adva az iskolának, de hogy elmúlt az év, hát irány haza, a vázának is... Örömben repülni tanítottam, de a földre esett... Előttem az egész nyár, végét sem látni, ott a töltés, mindig felém fordulva, kalandkínálóan, mi kell jobb? Reggel alhatok, az egész

nap rajtam áll – így legyen... Ami nekem kellett, engem érdekelt a világból, kezem ügyében tartottam, nem gyötörtek távoli események, éhesnek ugyan mindig éhes voltam, de olykor bőség járt felénk, kenyeret, hóját, bélét ehettünk akár dupla adaggal is, ha a szalonna, zsír tavaszra el is fogyott... Na de a folyópart! Mindig más, a Tisza picinyke fodrait rendre elmosták a *rendőr-rocsó* nyomán hányódó vizek... Az élet ma is reménykedő, de csak tudatlanul... Aki tájékozódik – elveszett, alig-alig tudja megőrizni bizalmát a holnap iránt... De jön az új év... *Új remény?*

– Fatima sok éve titokzatos jelentésű szó, portugál pásztorgyerekek látomásának jelképe, akik több mint egy évszázaddal ezelőtt Szűzanyánk megjelenésének tanúi voltak a mezőn, többször is egymás után... Ez óhatatlan kitudódott, de talán szándékuk szerint is így történt, ami után magyarázatot követeltek tőlük a falubeliek, majd a nyilvánosság is, mivel írtak róluk az újságban – azután a spanyolnáthajárvány minden szenzációt elsöpört... Majdnem ennyi a történet, amivel több, az a látható események mögött van, még csak nem is láthatatlan, egyszerűen elmondhatatlan, hiszen a gyerekek látomása – és a Mennyei Anya üzenetét *nem akarják, de nem is tudják* szavakba önteni... Így a róluk készült film is inkább csak sejtet, mintsem dokumentál... Különbösen is évtizedek teltek el az élményeik óta, közülük sem él már senki... Kérdés persze számtalan, ami talán az ég és föld közötti párbeszéd lehetetlenségét is jelzi... Isten és a Szent Család létezése nem logikai feladvány, akik *levezzethetők és igazolhatók* – csupán hitbéliek... Ismertem egy kiváló erdélyi magyar orvost, aki úgy élt, mint egy keresztény, jóllehet nem volt az... És hányakat ismerünk, akik meg csak látszatra azok... A fatimai pásztorgyerekekkel történt valami, ami nem vár magyarázatot, legfőljebb örömet, hogy odafönt gondolnak ránk... Isten angyalaira tartozik a többi...